

Bilaga 3.

SKÖTSELPLAN FÖR STENSJÖNS NATURRESERVAT

Innehåll

Beskrivningsdel

1. Syftet med naturreservatet och naturvårdsförvaltningen
2. Beskrivning av bevarandevärden
 - 2.1 Administrativa data
 - 2.2 Områdesbeskrivning
 - 2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden
 - 2.4 Bevarandevärden för friluftsliv
 - 2.5 Natura 2000
3. Källförteckning

Plandel

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder
5. Anordningar för information och friluftsliv
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder
7. Områdets bevarandestatus
8. Uppföljning
 - 8.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd
9. Renhållning
10. Utmärkning av naturreservatets gräns
11. Tillsyn
12. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen bör revideras vart tionde år. Resultat och erfarenheter från genomförda skötselåtgärder och ny kunskap kan påkalla en tidigare revision.

BESKRIVNINGSDDEL

1. SYFTET MED NATURRESERVATET OCH NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Det huvudsakliga syftet är att bevara och bibehålla befintliga naturvärden i avsikt att säkerställa gynnsamt tillstånd för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer och företeelser som är av betydelse för arterna ingående i naturtyperna *Västlig taiga* (9010) och *Fattiga intermediära kärr* (7140) t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

Även andra för området förekommande typer och livsmiljöer som är lämpliga indikatorer på reservatets bevarandestatus skall inom ramen för naturliga processer och successioner ha gynnsamt tillstånd.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

2. BESKRIVNING AV BEVARANDEVÄRDENA

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Stensjön
Skyddsform	Naturresevat
Län	Jämtland
Kommun	Strömsund
Församling	Ströms och Frostviken
Vägkartan	22F Risbäck
Fastigheter	Del av Strömsund Svansele 1:5 och Strömsund Bastunäsfjäll 1:3
Areal	1608 ha
Sitecode i nätverket Natura 2000	SE 0720439
Förvaltare	Länsstyrelsen
Markslag och naturtyper; Produktiv skogsmark Västlig taiga (9010)* Fattiga intermediära kärr (7140)	774 ha 400 ha 500 ha
Prioriterade bevarandevärden; Markslag Naturtyper (se ovan) Strukturer Växt och djursamhällen Arter (15 rödlistade) Friluftsliv	Skog Gamla träd, Död ved Upplevelse

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s habitatdirektiv för Natura-2000

2.2 Områdesbeskrivning

Området är beläget ca 17 km NV om Norråker och cirka 5 km SO om Svansele by i Strömsunds kommun.

Berggrunden består av fältspatsandsten och merparten av jordarten utgörs av grusig eller svallad morän. Den ingående våtmarkstypen utgörs av fattiga intermediära kärr. Vegetationen i kärren är av fattig-intermediär typ och domineras av olika starrarter och halvgräs som tex trädstarr, flaskstarr, tuvsäv och på en del håll dvärgbjörk. Området tillhör förfjällsregionen och karaktäriseras av en hög myrprocent och relativt glesa skogar med i huvudsak gran. Merparten av de ingående myrarna är små och ofta av karaktären slutningsmyrar. Tallen är mer vanlig längs myrkanter. Mer eller mindre rena tallbestånd finns dock utmed norra delen av området. Skogen ingår inte inom området för fjällnära skog men har ofta karaktären av en sådan skog. Fullslutna, högväxta bestånd finns i mycket begränsad omfattning och då främst i områdets sydvästra och nordöstra delar och merparten av skogen består av gles och luckig granskog med

relativt låga virkesvolymen. Vegetationen domineras i allmänhet av frisk blåbärsgranskog men i rikare delar utmed bäckar och vissa fuktsvackor finns även nordisk stormhatt, toлта, brudborste, älggräs m fl.

Åldersmässigt är skogen förhållandevis gammal och har en medelålder på 150 år med ett fåtal bestånd upp till 200 år gamla. Lövandelen är i allmänhet låg och når ej över 5 procent av virkesförråden men inom vissa begränsade delar är björkandelen runt 10-15 procent av virkesvolymen. Objektet ingår som en utlöpare av Stensjöfjällets västligaste sluttning. Höjdnivåerna i området sträcker sig mellan 490 meter över havet från lägsta punkt vid Stensjön till områdets högsta punkt med 610 meter över havet i anslutning till Fånbergets topp.

Söder om Stensjön breder ett större skogs- och myrkomplex ut sig. Runt myrkanterna och där bergbunden och blockrik terräng förekommer dominerar tallen. Ett stort antal av dessa tallar är gamla och vidkroniga med ibland besynnerliga grenformer, förmodligen över 400 år gamla. Mellanliggande partier domineras av äldre gran, ibland rikligt förekommande med hänglav. Den rikliga förekomsten av äldre vidkronig, lågväxt gammal tall, ett flertal vackert belägna tjärnar samt lågarika granbestånd ger denna del en anslående karaktär av orördhet och gör området unikt för länet.

Brandspår är i allmänhet ovanliga men det förekommer kolade stubbar och lågor här och var som tyder på tidigare bränder. Dock är levande tall med brandljud ovanliga. Skogen är tidigare dimensionsavverkad av både tall och gran och här och var finns lumpade stammar kvarlämnade.

Utloppet vid Stensjöns västra del utgörs av den vackert vindlande Stensjöbäcken som bitvis är bäveruppdämd. Angreppen och bäverfällan av asp, björk och sälg är utmed vissa delar av Stensjöbäcken påfallande frekventa.

2.3 Beskrivning av prioriterade naturvärden

Naturvärdena grundar sig främst på objektets storlek med en variation av strukturellt värdefull skog, myr och vackert belägna tjärnar. Påverkansgraden är ringa med spår efter dimensionsavverkningar från tidigt 1900-tal. De gamla och döende träden har även ett stort zoologiskt värde, främst för fågelfaunan och vedlevande insekter. Objektets läge i landskapet är ytterligare ett motiv för formellt skydd. Ytterligare skyddsvärd skog är funnen i närheten där planer för reservatsbildning finns och området gränsar dessutom till det 31600 hektar stora naturreservatet Jougdadalen.

Mängden död ved varierar kraftigt och stående och liggande död ved av gran förekommer rikligast i de mer välslutna bestånden med de högsta virkesvolymerna. Sådana bestånd förekommer främst i områdets nordöstra och sydvästra delar. Fläckvis är det även gott om toppbrotsgran. Området är frekvent besökt av björn och björnsplinningar är rikligt förekommande.

I området är för närvarande 20 rödlistade arter funna. Några exempel på funna rödlistade arter är ett flertal fynd av de normalt förekommande gammelskogsarterna ostticka *Skeletocutis tschulymica*, lappticka *Amylocystis lapponica*, rosenticka *Fomotopsis rosea*, harticka *Inonotus leporinus*, rynkskinn *Phlebia centrifuga* och stjärntagging *Asterodon ferruginosus*. I höjdlägen förekommer även taigaskinn *Laurila sulcata* på företrädesvis grova förrötade granlågor. Rödbrun blekspik *Sclerophora coniophaea* är vanlig på grövre barkfläktade björkhögstubbar och

läderlappslav *Collema nigrescens* på ett flertal av området äldre aspar. På gamla och döda fruktkroppar av granticka växer grantickeporing *Skeletocutis chrysellia*. I området förekommer dessutom den starkt hotade hängtickan *Oligoporus cerifluus*.

I reservatet finns den prioriterade naturtypen **Västlig taiga** enligt EU:s habitatdirektiv och området är ett bidrag till det europeiska nätverket "Natura 2000". Objektet omfattas därför av MB 7 Kap 28-29 §§ samt Förordnande om områdesskydd 16-20 §§. Länsstyrelsen har därmed ett ansvar enligt detta direktiv att säkerställa att gynnsamt tillstånd bibehålls eller återställs för utpekade livsmiljöer och arter. Karaktärsarter för den *Västliga taigan* är tjäder, järpe, tretåig hackspett och spillkråka. Samtliga dessa finns förtecknade i EU:s fågeldirektiv och förekommer i området.

Området har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen och Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets naturkvaliteter endast kan bevaras genom att det undantas från skogsbruk och andra arbetsföretag som kan påverka mark, flora och fauna.

2.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Stensjön med omgivning är ett storslaget vildmarksområde med få motsvarigheter i länet. Dock är området relativt svårtillgängligt och avståndet är som minst drygt 600 meter från vägens slut innan man når reservatsgränsen i områdets sydvästra del. Spår av lo, järv och björn sågs senast under vårvintern 2005. På grund av områdets storlek och intakta ekosystem finns det även stor chans att få se både kungsörn, lavskrika, järpe och tjäder samt hackspettsarterna spillkråka och tretåig hackspett. Flera observationer av kungsörn gjordes under år 2005. Denna del av Strömsund anses vara den björntätaste i länet och i området är färsk spillning från detta rovdjur mer regel än undantag. Inom området finns inga egentliga stigar utan vandraren måste klara besöket med hjälp av karta och kompass. Besökarna kan här få uppleva en av de sista resterna av urskogsartad skog med en blandning av flerhundraåriga tallar och i virkestäta bestånd rikliga mängder med död ved i både stående och liggande form.

2.5 Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området. Arealerna är endast en preliminär uppskattning.

- ◆ Västlig taiga (9010, prioriterad naturtyp) 400 ha
- ◆ Fattiga och intermediära kärr (7140) 500 ha

Ingående arter enligt EU: s artdirektiv/annex 1: A 104 *Bonasia bonasia* Järpe, A 108 *Tetrao urogallus* Tjäder, A 241 *Picoides tridactylus* Tretåig hackspett, A 236 *Dryocopus martius* Spillkråka

3. KÄLLFÖRTECKNING

- ◆ SCA:s nyckelbiotopsinventering 1998
- ◆ Länsstyrelsen i Jämtlands län. Fältbesök / kompletterande inventering 2000/2002. Göran Eriksson

PLANDEL

4. SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

Då skogen ej är brandpräglad och lövandelen förhållandevis låg skall området lämnas för fri utveckling. Resultat från uppföljning av områdets bevarandestatus kan dock påkalla omprövning av detta mål. Naturreservatet har delats upp i 1 skötselområde, (se skötselplankarta).

Skötselområde A (Areal 1225 ha)

Skötselområdet omfattar hela reservatet med undantag av ingående vatten och utgörs av ett större sammanhängande skogs- och myrområde med dominans av gran.

Bevarandemål

Areal

- Arealen ska vara av (minst) samma omfattning som vid tidpunkten för utpekandet, d.v.s. cirka 1225 ha. I denna areal ingår Västlig taiga (9010) med cirka 400 ha.

Struktur och funktion

- Endast inhemska trädslag får förekomma.
- Ingen eller försumbar påverkan på hydrologin från t.ex. markavvattning.
- Skogen ska vara flerskiktad och/eller olikåldrig.
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med i genomsnitt minst 40 m³ (nedre tröskelvärde 20 m³) per hektar, alternativt 20 % (nedre tröskelvärde 15%) av virkesvolymen/ha
- I genomsnitt skall cirka 20-35 % av den döda veden vara stående.

Typiska arter

- Populationerna av de i området kända typiska arterna ska vara livskraftiga på lång sikt.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

5. ANORDNINGAR FÖR INFORMATION OCH FRILUFTSLIV

Bevarandemål

Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. Friluftslivets intresse skall dock underordnas intresset att bevara naturkvaliteterna. En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av reservatet skall finnas.

Skötselåtgärder

Vägvisare och informationstavla (läge: se skötselplankarta)

6. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Igångsättande av åtgärder (år) avser år efter att reservatet vunnit laga kraft.

Skötselåtgärder	År	Plats	Prio	Kostnad/Finansiering
Markering av reservatets gränser	1		1	60000 (reservatsanslag)
Informationstavla	1	Enligt bifogad skötselplankarta	1	35000(reservatsanslag)
Tillsyn	Löpande		2	5000/år (reservatsanslag)
Översyn av gränsmarkeringar	Vart 10:e år		3	Skötselanslag

7. OMRÅDETS BEVARANDESTATUS

Bevarandestatusen för området som helhet bedöms som gynnsam.

Bedömd bevarandestatus för ingående naturtyper enligt EU:s habitatdirektiv.

Kod	Naturtyp	Areal (ha)	Ogynnsam bevarandestatus	Gynnsam bevarandestatus
*9010	Västlig taiga Granskog	400		400 ha
7140	Fattiga intermediära kärr	500		500 ha

*) = Prioriterad naturtyp

8. UPPFÖLJNING

Eftersom någon skoglig skötsel inte skall utföras kommer ingen uppföljning att bli aktuell som är kopplad till skötselåtgärder. Naturvårdsförvaltaren ansvarar och finansierar dock för löpande skötsel som anges i ovanstående tabell. Eventuellt uppföljningsarbete av uppsatta bevarandemål anges och utförs av förvaltaren (Länsstyrelsen) eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare.

8.1 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområde	Parametrar	Prioritet	Årtal efter åtgärd
A	Mängden död ved (m ³ /ha)	1	

9. Renhållning

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren.

10. UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

11. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare skall utföra fortlöpande tillsyn av reservatet.

12. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Staten bekostar utmärkning av reservatets gränser, tillsyn, och löpande underhåll.